

POSTANOWIENIE

11 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 11 sierpnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku M.C. i G.C.
z udziałem M.L., A.C. i J.C.
o stwierdzenie zasiedzenia,
na skutek skargi kasacyjnej M.C.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku
z 29 lipca 2021 r., XVI Ca 862/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 29 lipca 2021 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił apelację wniesioną przez wnioskodawczynię M.C. i J.C. (następcę prawnego Z.C.) w sprawie o zasiedzenie.

Na powyższe rozstrzygnięcie wniesiona została skarga kasacyjna w imieniu wnioskodawczynie M.C. oraz uczestnika postępowania J.C.. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołano się na istnienie wszystkich przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2, 3 i 4 k.p.c.

Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowieniem z 19 stycznia 2022 r. odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez J.C.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie

prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierza do zagwarantowania, że skarga kasacyjna (nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń) będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle juretrycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie SN z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju juretryki, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie zarówno dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, jak również dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa.

Powyższych wymogów nie spełniła skarżąca, wskazując we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na kwestie dotyczące wpływu wieczystoksięgowego wyróżnienia nieruchomości na dopuszczalność jej zasiedzenia. Rozstrzygnięcie przedstawionego zagadnienia nie tylko nie budzi wątpliwości, ale przede wszystkim jest obojętne dla wyniku sprawy w świetle przyjętych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych oraz dokonanej oceny prawnej. Oddalenie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia – wbrew odmiennej

sugestii wyrażonej w uzasadnieniu skargi kasacyjnej – nie wynikało z kwestionowania przez Sąd drugiej instancji możliwości zasiedzenia nieruchomości przed założeniem dla niej księgi wieczystej, ale z ustalenia, że Z.C., będąc współwłaścicielem, nie objął we władanie całości nieruchomości i nie manifestował wobec pozostałych współwłaścicieli swojego władztwa w sposób wskazujący na jego posiadanie samoistne tej całości przynajmniej do 27 października 1980 r. Ewentualne ustalenia co do sposobu władania nieruchomością po tej dacie nie mogły już mieć wpływu na stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie objętego wnioskiem udziału w nieruchomości, gdyż czynności przedsiębrane przez G.C. 27 października 2010 r. prowadziłyby do przerwania biegu zasiedzenia.

Z podobnych przyczyn nie można przyjąć, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Przedstawiona przez skarżącą kwestia mająca wykazać istnienie tej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie w świetle ustalenia braku posiadania samoistnego całości nieruchomości przez Z.C.

Za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przemawiają także wywody skarżącej co do oczywistej zasadności tego środka zaskarżenia (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). W tym względzie należy wyjaśnić, że wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze jest dostrzegalna *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu (zob. postanowienie SN z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19). Tymczasem twierdzenia skarżącej zawarte we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. odnoszą się do kwestii, które nie mają zasadniczego znaczenia w świetle podstawowego ustalenia przyjętego przez Sąd drugiej instancji, że Z.C. nie władał całością nieruchomości jako posiadacz samoistny i po części stanowią polemikę z tezami, których ten Sąd w ogóle nie wyraził.

Brak jest także podstaw do uznania, że etapie postępowania drugoinstancyjnego wystąpił stan nieważności postępowania wyrażający się w pozbawieniu możliwości obrony swoich praw przez M.C. i J.C. – następców prawnych zmarłego Z.C. Z akt sprawy wynika, że postępowanie apelacyjne prowadzone było z udziałem następców prawnych. Prawidłowo byli oni zawiadamiani o czynnościach podejmowanych przez Sąd Okręgowy i pozostałych uczestników postępowania. W sposób aktywny uczestniczyli oni w rozprawie apelacyjnej 29 lipca 2021 r. (M.C. osobiście oraz wraz z ustanowionym pełnomocnikiem procesowym, natomiast J.C. poprzez swojego pełnomocnika procesowego – matkę M.C. – k. 1751-1752). W żaden sposób nie uprawnia to do przyjęcia wniosku, iż M.C. i J.C. zostali pozbawieni możliwości obrony swoich praw w postępowaniu apelacyjnym. Podnieść należy przy tym, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje się, iż pozbawienie strony możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. obejmuje sytuacje, w których z powodu naruszenia przepisów postępowania przez sąd, strona, wbrew swej woli, została faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji (zob. postanowienia SN: z 25 maja 2023 r., I CSK 485/23; z 8 marca 2023 r., I CSK 6790/22; z 22 lutego 2023 r., I USK 57/22; z 10 stycznia 2023 r., I CSK 3113/22, nie publ.). Przyjętego powyżej wniosku nie zmienia przy tym eksponowanie przez skarżącą okoliczności, że w sentencji zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego w Gdańsku jako apelujących oznaczono pierwotnie M.C. i zmarłego Z.C. Stosowna wadliwość została bowiem skorygowana przez Sąd Okręgowy postanowieniem o sprostowaniu z 1 lutego 2022 r. i – co wyjaśniono powyżej – nie miała żadnego przełożenia na możliwość podejmowania działań przez następców prawnych Z.C. w toku postępowania drugoinstancyjnego. Podobnie bez znaczenia dla stosownej oceny pozostaje

podnoszona przez skarżącą kwestia wadliwości postanowienia Sądu Rejonowego w Sopocie z 12 lipca 2016 r. polegającej na oznaczeniu w uzasadnieniu tego judykatu roku „1947” (sprostowanego później na „1974”) – w żaden sposób nie ograniczało to możliwości obrony praw w postępowaniu.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

[f.n]

P.P.